Ar pascha wisuschehliga augsta Keisara wehleschanu.

Maksa ar peesuhtischanu par pastu:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 „ 40 „
bes Peelikuma: par ½ gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 90 „
bes Peelikuma: par ¼ gadu — „ 70 „

Maksa bes peesuhtischanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu — „ 90 „
bes Peelikuma: par ½ gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 50 „
bes Peelikuma: par ¼ gadu — „ 30 „

Mahjas Weesis.

Mahjas Weesis teek isdots festdeenâm no plkst. 8 fahkot.

Maksa par sludinaschanu: par weenas flejas smalku rakstu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, maksa 8 kap.

Redakzija un ekspedizija Rigâ, Ernst Plates grahmatu- un bilschu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera basnizas.

36. gada-gahjums. — Mahjas Weesis isnahk weenreis pa nedeku.

№ 8. Sestdeen, 23. februarî. 1891.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war pastellet un **sludinajumus** nodot **Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ pee Petera basnizas.** Bes tam Mahjas Weesi war wehl pastellet bes daudz peenemschanas weetâm Peterburgas un Jelgawas Ahrrigâ, wehl zitâs pilsehtâs, kâ: **Jehsis:** B. Peterson un Grahwel kgu pahrdotawâs; **Walkâ:** M. Rudolff un Paulin kgu grahmatu pahrdotawâs; **Walmeerâ:** E. G. Trey un dehla kgu grahm. pahrdotawâ; **Rujenê:** J. Alksne kga grahm. pahrdotawâ; **Laudonâ:** pee grahm. sehjeja Karl Gruhsin kga; **Jaunjelgawâ:** A. Schwabe kga grahm. pahrdotawâ; **Jelgawâ:** Besthorn kga grahm. pahrdotawâ, Pils eelâ; H. Allman un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; **Bauskâ:** Beckmann kga grahm. pahrdotawâ; **Kuldigâ:** Besthorn kga grahmatu pahrdotawâ; **Talsôs:** H. Tow kga grahmatu pahrdotawâ un bibliotekâ un Wolontschewski kga grahmatu pahrdotawâ. Tad wehl „Mahjas Weesi" war apstellet pee saweem zeen. draudses mahzitajeem, skolotajeem un pagasta skribweeem, kurus mihli luhdsu, tahdas apstelleschanas laipni peenemt.

Par sinu.

Teem zeen. lasitajeem, kas gribetu „Mahjas Weesi" us scho 1891. gadu apstellet, te sinojam, ka tahdus apstellejumus labpraht peenemam. — Maksâs ar peesuhtischanu par pastu: **ar** Peelikumu par gadu **2** rbl. **75** kap., **bes** Peelikuma **2** rbl.; **ar** Peelikumu par pusgadu **1** rbl. **40** kap., **bes** Peelikuma **1** rbl. — Kas tepat Rigâ sawu lapu grib sanemt, teem maksâs **ar** Peelikumu par gadu **1** rbl. **75** kap., **bes** Peelikuma **1** rbl.; **ar** Peelikumu par pusgadu **90** kap., **bes** Peelikuma **55** kap. — Awischu apstelleschanas- un sanemschanas-weetas paleek tahs paschas, kâ lihds schim.

Ernst Plates, „Mahjas Weesa" ihpaschneeks un isdewejs
Dr. phil. Arnold Plates, atbildoschais redaktors.

Eewehrojama deena.

Scho otrdeen, 19. februarî, bija reti eewehrojama deena preeksch mums, Latweescheem. Ar scho deenu stahw sakarâ wisa muhsu attihstiba. Schinî deenâ preeksch 25 gadeem muhscham neaismirstamais Zars-Atswabinatajs Aleksandrs II. Wisschehligi Latweescheem dahwaja paschwaldibas teesibas, Baltijas gubernam apstiprinadams jaunus pagasta likumus. Ar scho deenu Latweescheem uslehkuse brihwibas un attihstibas saulite! Schai swarigai deenai mehs waram pateiktees, ka tik ihsâ laikâ esam tahdus sparigus solus spehruschi us preekschu!

Gan pirmajâ laikâ daudsi schaubijâs, waj Latweeschi pratis tahdu leelu brihwibu sew par labu walkat, waj wini buhs leelâs schehlastibas zeenigi. Un, redsi, Latweeschi neschauboschi peerahdijuschi, ka wini selta brihwibu sew par leelu leelo swehtibu isleetojuschi!

Sche newajadsês weltigi wahrdus leetot; peeteek, ja salihdsinam Latweeschu stahwokli preeksch 25 gadeem ar tagadni. Ne-eewehrotee Latweeschi tagad jaw eenem eewehrojamu stahwokli starp zitâm tautam.

Eewehrojot 19. februara swarigumu preeksch Latweeschu tautas Rigas Latweeschu beedriba jaw pa laikam swin sawus gada swehtkus schinî eewehrojamâ deenâ. Ja schee swehtki arweenu ir bijuschi swinigi, tad tomêr tas it sewischki sakams par beedribas scho otrdeen noswineteem 23. gada swehtkeem, us kureem beedri bija sapulzejuschees it prahwâ skaitâ. Kâ goda weesi beedribu bija pagodinajuschi: Widsemes wizegubernators Bogdanowitschs, Rigas apgabalteesas preekschsehdetajs Maksimowitschs, Rigas apgabalteesas preekschsehdetaja weetneeks Kamenskis, Rigas apgabalteesas nodaļas preekschneeks Rothasts, Rigas-Walmeeras meerteesneschu sapulcschu presidents Ganskaus, Rigas polizijmeistars Wlasowskis, wina paligs barons von Engelhardts un Rigas pilsehtas galwa Kerkowius.

Atklahschanas runu tureja beedribas preekschneeka weetneeks adwokats J. Sakits, jo beedribas preekschneeks jaw ilgaku laiku slims. Wizegubernators Bogdanowitsch kgs klahtesoschos usaizinaja, lihds ar winu ussaukt sirsnigas weselibas muhsu Augstajam Semes Tehwam Keisaram Aleksandram III., us ko sapulzejuschees nerimstoscheem ura sauzeeneem nodseedaja walsts himnu. Wirsskolotajs Passits usaizinaja sapulzejuschos, dsert us Keisara weetneeku — gubernatora un wizegubernatora — weselibam. Pehz tam atkal wizegubernators Bogdanowitsch kgs, pateikdamees sawâ un gubernatora kunga wahrdâ par laimes wehlejumu, isteizâs, ka wina sirsnigais pateesais wehlejumees esot, ka Rigas Latw. beedriba, kura tagad jaw 23 gadus pulzinajuse ap sewi Latweeschu dehlus, ari us preekschdeenam wehl jo ilgus gadus plauktu un sakotu netik ween saweem beedreem, bet wisâm zitâm Rigas Latweeschu beedribam, kâ ari wispahrigi Rigas Latweeschu sabeedrigai dsihwei par labu paraugu. Bes tam wehl tika daschas zitas jo kreetnas runas runatas un weselibas issauktas. Swehtki noritinajâs tik omuligi, kâ reti kad. Ari daudz laimes wehlejumi bija suhtiti no zitâm beedribam un personam.

Eewehrojot leelos panahkumus, ko Latweeschi schinî ihsâ laikmetâ sasneeguschi, lai neaismirstam pateiktees muhsu Wisschehligam Semes Tehwam Keisaram Aleksandram III., kas mums kâ Tehws Sawu palihdsibu sneedsis un par mums arweenu jo tahlak gahdajis, eewesdams Baltijas gubernâs jauno teesu reformas. Lai tadêl isluhdsamees ir turpmak Deewa swehtibu pahr muhsu Wisschehligo Semes Tehwu, saukdami:

Deews, sargi Keisaru!

Godalgu issolijums.

Rigas Latweeschu beedribas Musikas Komisija issola diwas godalgas, katru 50 rbl. leelu, par labakâm laizigâm originalkomposizijam, kuras war buht waj nu wihru, waj jaukta kora dseesmas.

Tuwaki nosazijumi schahdi:

1) Par tekstu sazensibas komposizijam Musikas Komisija eewehl: Aufekla „Bewerinas dseedonis" un „Staburadsei" un Pumpura „Swehts brihdis".*) Komponisteem-konkurenteem atkauts ari pascheem israudsitees dseesmu tekstus.

2) Par musiku buhtu wehlejams, ka ta peesleetos Latweeschu tautas musikas garam.

3) Komponisti katrs pee sazensibas war peedalitees waj ar weenu waj wairak komposizijam.

4) Tahdas komposizijas, kas jaw drukatas waj konzertôs dseedatas, netiks eewehrotas.

5) Komposizijas un teksts jaraksta glihti un skaidri.

6) Komosizijas eesuhtamas lihds sch. g. 15. maja m. d. Rigas Latweeschu beedribas Musikas Komisijas preekschneekam sem schahdas adreses: Swehrinatam adwokatam J. Klawinam. Rigâ, Teatra bulwari Nr. 10. Присяжному Повѣренному И. М. Клавиншъ. Рига, Театральный бульваръ, д. № 10.

7) Jk katrai komposizijai lihds jaatsuh'a komponista wahrds slehgtâ konwertâ; us konwerta jausraksta dewise, kuram wajaga stahwet ari us paschas komposizijas.

8) Godalgas ismaksâs tuhlin pehz spreeduma.

9) Godalgam apbalwotâs komposizijas paleek par Rigas Latweeschu beedribas Musikas Komisijas ihpaschumu.

10) Komposizijas, kuram godalgu nepeespreedis, isnihzinâs ar peederigeem, neatplehsteem konwerteem, ja winu ihpaschneeki tâs lihds sinamam no Musikas Komisijas wehlak noteizamam laikam nebuhs panehmuschi atpakal.

11) Komposizijas, kuram nekritis godalgas, bet kuras tomêr buhs eewehrojamas, Musikas Komisija mehginâs eeguht par sawu ihpaschumu, sewischki lihgstot ar komponisteem. Schahdu komposiziju dewises sawâ laikâ issludinâs awisês lihds ar usaizinajumu, lai komponisti peeteiktos.

12) Musikas Komisijas wajadsigâ laikâ isredsetee leetprateji (eksperti) apspreedis, kuras eesuhtitâs sazensibas komposizijas godalgu zeenigas.

13) Godalgu spreedeju atsinu sinos laikrakstôs.

Rigâ, 13. februara m. d. 1891. g.

Musik. Kom. preekschneeks: J. Klawinsch.
Rakstwedis: Aronu Matiss.

*) Skat. sem „Daschad. rakst."

No eekschsemes.

a) Original-sinojumi.

No Ehrgleem. Schai apkahrtnê ir toti daudz sneega peenahzis, ka zeta pagreeschana brauzejeem ir apgruhtinoscha. Schinî seemâ koki weenumêr teek apledoti, ka sari un galotnes, nespehdami scho sniago nastu turet — noluhst. Daschi wezischi no schahdas koku lauschanas parego: ka nahkamo wasaru zilweki daudz slimoschot un mirschot, jo zitu tas nenosihmejot. — Ehrglu Labdaribas beedriba isrihkos 24. februarî treschos gada swehtkus ar konzertu un teatri, kur israhdis lugu „Wehrschu kuptschis".

Margers.

b) Baltijas notikumi.

Widsemes gubernatora kungs scho zeturtdeen pahrbrauzis no Peterburgas mahjâ.

Terbatas mahzibas apgabala kurators sawôs zirkularôs wehl reis atgahdina, ka tahdeem, kas beigusschi wideju skolu kursu, naw atkauts daschôs preekschmetôs wehl reis eksaminetees, jeb turet papildu eksamenu, kâ tas senak bija parasts.

Terbatas mahzibas apgabala skolu buhschanai 1891. g., kâ is „Zirk." redsams, ir nolemts pawisam 852,734 rbl. 25 kap., no kuras sumas apgabala pahrwaldes usturai atkriht 28,886 rbl. 75 k. un Terbatas universitates usturai 233,810 r. 85 k.

Senakais Widsemes pagasta skolotaju seminara direktors A. Tehrauds nomiris 13. februarî Walkâ. Nelaikis dsimis Nitaurê 1830. gada 12. dezembrî, apmekleja tureenes draudses skolu un 1849. g. eestahjâs Walkas draudses skolotaju seminarâ, kur kursu pabeidsa 1853. g. Tad winsch kahdus 16 gadus bija Ehrglôs par draudses skolo-

Daschadi raksti.

Sazensibas komposizijam no R. L. B. Musikas Komisijas eeteiktee teksti.

Bewerinas dseedonis.

Bewerinas staltâ pilî
Tahluwaldis waldija.
Wina slawa tahku, tahku
Wisâ semê ispaudâs.

Jgaunischi, bahlenischi,
Naidu zehla Latwijâ:
Winas pilei wirsû mahzâs,
Skaudras bultas schaudija.

Kara-wehtra, kara-wehtra pili gahsis gruweklôs!
Ai, ai, aijaja! pili gahsis gruweklôs!

Osolrungas, egtu-wahles galwas skaldis waroneem,
Ai, ai, aijaja! galwas skaldis waroneem!

Augstu, augstu wakâ logâ — wakâ logâ
Waidalotis parahdas — parahdas.

Sirmeem mateem, baltu bahrsdu — baltu bahrsdu,
Waidu kokle rozinâs — rozinâs:

Strinkscheja kokles, dseedaja wezais,
Jgauneem wahles is rokam schkuka.

Nu wairs neruhza kara bungas
Nu wairs nekweeza somu duhkas.

Dseesmu wairogs atsita bultas,
Dseesmu skana pahrnehma troksni,
Dseesmu wara aisdsina karu,
Tautu isglahba dseesmu gars!

Auseklis.

* * *

Staburadsei.

Daugawinas mahmulina
Asarotus wilnus wet;
Staburadse, sehrainite,
Straumê laista asaras.

Klinschu radses zeetâ seenâ,
Suhnam segtâ mahjokli,
Simtu gadu dsiłâ meegâ
Staburadses mahte dus.

Winas laime nogrimuse
Straumes dsiłôs dsiłumôs.
Noskumuschus waigus glauda
Sehru lahstu lakateem.

Zelees augschâ, Staburadse!
Laimes laiki moduschees!
Klinschu seenas sadrupini,
Skatees brihwâ Daugawâ!

Laimes mahte seedus airê
Burbulischu laiwinam;
Staburadses seltenites
Wainadsinus straumê met.

Tautas dehli, tautas meitas
Daugaw-krastâ pulzejas;
Brihwas dseesmas dseedadami,
Sentschu garâ lihgodam'!

Atwer sawus Laimas schkirstus,
Tautas dehlus apwelti:
Simteem puhreem wezu sinu,
Skaistâm dseesmu schketerem!

Raudi, raudi, Raudalina!
Preek-asaras slazini!
Labee gari peezehluschees: —
Brihwi laiki Latwijâ!

Auseklis.

* * *

Swehts brihdis.

Schodeen, skat', „ta Kunga deenu",
Jaukais rihts apsweizina;
Torna-pulkstens jaw ikweenu
Swehtâ weetâ aizina.

Un us basnizu es eedams
Apstahjos eeksch preedulem,
Dsirdu: uhdens, strautâ skreedams,
Spehlê kâ ar ehrgelem.

Jauktais koris, tur pa augschu,
Dseed ar balsi stipraku;
Lehnais rihtens puku smarschu
Kwehpina kâ wihraku.

Un tâs slaikas preedes zelas
Gaisâ it kâ pihlari;
Sila welwe pahri wekas,
Lihds ar saules lukturi.

Altarbildes brihnischkigas
Gaismas stari isehno:
Rasas lahses, dimantigas,
Bilschu rahmjus isglihto.

Klausitaju milijoni
Deewa namâ sadodas, —
Un pats Kungs, ar goda kroni,
Winu widû atrodas.

Nu es tahlak wairs neteeku,
Zitâ kahdâ swehtnizâ, —
Luhgdams rokas kopâ leeku
Schinî leelâ basnizâ."

A. Pumpurs.

Par masgaschanos un winas spehju.

Pec profesora Bernsteina — K. S.

VIII.

Ahdas darbibas usmudinajums. Zilwekam, kas atrodas peldê, ir ahda ta, kas atschkir diwus schkidrumus weenu no otra. Meesas eekschpusê sem ahdas tek pastahwigi asinu straume, sadalita neskaitamôs smalzinôs kanalischôs; turpretim ahrpus meesas atrodas uhdens daudzums, kas peldoscho meesu apskalo. Asinis ir ahdas weenâ pusê un uhdens atkal otrâ pusê un, eewehrojot jaw usrahdito likumu, pehz kura diwi schkidrumi ismainas, ja wini naw us mata weenlihdsiga beesuma, tad droschi peenemams, ka tagad zaur ahdu noteek tahda pat ismaina starp uhdeni un asinim.

Asinis gan wehl ir eeslehgtas plahnâ, toti smalzinu asins dsihslinu ahdâ, kuras tik smalzinas, kâ wissmalkakee mati un tahs tadêl nosauz par matu dsihslinam, un tâ tad waretu domat, ka schi diwkahrschi atschkiroschâ seena kawetu schkidrumu ismainu. Tomêr kas jaw manijis, zik atdsihwinoschi ir, ja zilwekam ahdâ eebersê spirtu un zitas weegli isgarainojoschas weelas (aiteru), kad gibbonis usnahk un pats pee sewis manijis, zik ahtri un weegli aiters speeschas zaur ahdu un matu dsihslinam asinis eekschâ, tas nebuht neschaubisees, ka schkidrumu ismaina noteek, kaut ari starpâ buhtu diwkahrscha seena. Augu walsti, kur schkidrumi, no saknes sahkot, isplatas lihds pat pehdejai wirsejas galotnei, isplatischanâs weenigi noteek zaur to, ka pa saknem eesuhktais schkidrums ismainas zaur daudz miljonu kanninu seenam, kuras wisapkahrt ir eeslehgtas un schkidrumu tomêr laisch zauri. Jr tikai jaeewehro, kahdâ uhdeni mehs peldam. Asinis ir tikai par weenu diwdesmito daļu smagakas par tihru uhdeni un schi starpiba maz eewehrojama; tomêr teklaht jaapdomâ, ka scho smagumu salihdsinot ir jaeewehro koti daschads siltums. Asinis ir te domatas sawâ dabigâ siltumâ, gandrihs trihsdesmit gradu, kamêr uhdens teek peenemts par mehrauklu tahdâ stahwokli, wisbeesaks, proti, kad tas ir tschetri grad

taju un Wahzu draudses ehrgelneeku. 1871. gadâ winsch aisgahja uf Walku par seminara direktoru, kur palika lihdſ 1887. g., kur ſcho ſkolu ſlehdſa. Nelaikis ari Latweeſchu rakſtneezibâ paſihſtams zaur ſawàm rehkinu grahmatam un ziteem rakſteem.

Widſemes ſawſtarpeſas ugunsapdroſchinaſchanas beedriba, kà ij „Balt. Wochenſchr." redſams, pagahjuſchâ 1889/90. g. darbojuſès kreetnàm ſekmem. Beedribâ pawiſam apdroſchinats ihpaſchumu par 29,925,496 rbl., to ſtarpâ 3240 mahjas, kuram kopâ ir 44,077 ehkas. Pagahjuſchâ gadâ 188 ugunsgrehku atgadijumôs pawiſam iſmakſats 121,368 rbl. atlihdſibas, no kureem uf Widſemes Jgaunu daku nahzàs 79,900 r. un uf Latweeſchu daku — 4,467 r. Wisbeeſchaki deguſchas rijas (72 atgadijumôs), tad dſihwojamas ehkas (43 atg.) un tad pirtis (21 atg.). 46 atgadijumôs bijuſchas aiſdomas, ka uguns tihſchi peeliktа, tomèr neweenâ atgadijumâ tas netizis gaiſchi peerahdits; 8 reiſâs eeſpehris ſibens.

Pabrzelti: Baltijas ſkolotaju ſeminara ſkolotajs Makſims Baſchuzkis — uf Jelgawu par ſkolotaju Aleksandra pilſehtas ſkolâ; ſchis ſkolas ſkolotajs Andrejs Swaigſne — uf Tukumu, tureenes pilſehtas ſkolâ, un Tukuma pilſehtas ſkolas ſkolotajs Jefſtafijs Lihzits — uf Kuldigu par ſkolotaju Baltijas ſeminarâ; Baltijas ſeminara ſkolotojs Onifims Bolotows — uf Rigu par ſagatawoſchanas klaſes ſkolotaju Aleksandra gimnaſijâ, un ſchis klaſes ſkolotajs Michails Torgaſchews — uf Kuldigu par ſeminara ſkolotaju.

Welku muiſchu, Walmeeras apr., iſgahjuſcho ſeſtdeen Rigas apgabalteeſâ wairakſolîſchanâ eemantoja ſenakais draudſes kungs, cand. jur. Kochs par 26,030 rbl.

Jehkabpilî ſcha gada 1. julijâ atwèrs tſchetrklaſigu meitenu ſkolu, kas ſaukſees Marijas meitenu ſkola. Kronis ſcho ſkolu ik gadus pabalſtis ar 3770 rbl.

Jelgawas Latw. Beedr. Rakſtneezibas Nodaļa notureja ſapulzi 3. februarî, kurâ pahrwehleja amata-wihrus. Zaur aklamaziju eewehleja: par preekſchneeku — ſwehrinato adwokatu A. Sterſti; par wina weetneeku — Dr. Dſinteru; par rakſtwedi — J. Straumi; par wina weetneeku — A. Robu; par bibliotekaru un laſamâ galda pahrluhku — P. Allunanu; par muſejas pahrluhku — J. Schifferi; par kaſeeri H. Allunanu; par delegatu teatra komiſijâ — J. Kalninu; par jautajumu wakara waditajeem iſwehleja: H. Allunanu, P. Allunanu, Dr. Dſinteru, J. Kalninu, A. Reinbergi, J. Schifferi, A. Sterſti, J. Straumi, J. Tſchakſti un J. Wagneri. — Atpirkſchanàs no jaungada wiſitem ſchogad rahdijuſe daudſ kuplakas ſekmes, nekà pehrn, jo lihdſ ſchim pawiſam eenahzis 320 rbl. 40 kap., peebilſtot, ka wehl daſchas liſtes naw atſuhtitas atpakaļ. Pahrrunajot kahrtibu, kahdejadi iſdalit pabalſtu augſtſkolu mahzekleem, nolehma: iſdaliſchanai noſuhtit naudu weetejàm ſtudentu komitejam, kuras ſchim noluhkam bibinatas pee augſtſkolam. Naudu iſdalija ſekoſchi: Terbatas augſtſkolas Latw. mahzekleem 120 rbl., Peterburgas — 75 rbl., Maſkawas — 75 rbl., Rigas politeknikas mahzekleem — 50 rbl. — Semkopibas Nodaļa dahwinaja Rakſtneezibas Nodaļai 10 rbl. bibliotekas paplaſchinaſchanai. — Tautas gara mantas bija eeſuhtijuſchi: 1) J. S—ts: 400 tautas dſ. iſ Durſupes un Blihdenes pagaſteem; 2) Fr. Fiſchers: tautas dſeeſmas iſ Leel-Kruhtes, Grobinas apr., tureenes iſlokſnê. Teizeja: Anna Jaunſem, 70 gadus weza; 3) Girgenu Jahnis: tautas dſeeſmas, uſrakſtitas Watranes pag. (Widſemê) tureenes iſlokſnê. Teizeja: Janſonu Anna, 60 g. weza; 4) J. Plahkis: tautas dſeeſmas ar meldijam, noklauſitas Kabiles pagaſtâ; 5) Meſewſku Jahnis: tautas dſeeſmas iſ Oſolneeku-Erzogneeku apgab.; 6) J. Wahzeetis un M. Bergs (Kuldigâ): 148 tautas dſ.; 7) Mikunu Karlis (Scheimes apgabalâ): tautas dſeeſmas. — Muſejai dahwaja: Suhmanu Blumberga kdſe no nel. weterinara Bertuſcha: Turku ſobeni, leelgabala lodi un 5 monetas. — Par Nodokas lozekli uſnehma grahmatwedi G. Landsbergi. (Tw.)

Jelgawas Latw. beedriba 15. februarî, kà „D. L." ſino, noſpreeduſe, ſchogad uf 30. auguſta iſrihkojameem tautas ſwehtkeem wairs neuſaizinat dſeedataju korus, bet weenigi faſtahdit kahdu leelaku muſikas kori — 200 wihru leelu.

Leepajâ mahjſkolotaja Kaſimira Protſchek dabujuſe atlauju atwehrt weenklaſigu elementarſkolu preekſch puiſeneem un meitenem.

Jgauni atkal dibinajuſchi jaunu ſahtibas beedribu ſem wahrda „Tugewur" (Stiprums). Statuti jaw apſtiprinati 9. februarî ſch. g.

Pernawas aprinkî, kà „Olew." ſino, plofotees kakla ſehrga pee behrneem.

Uf Jgaunu 4. dſeedaſchanas ſwehtkeem lihdſ 8. februarim peeteikuſchees pawiſam 67 wihru kori ar 938 dſeedatajeem, 57 jaukti kori ar 864 dſeedatajeem, 30 ragu muſikas kori ar 392 ſpehletajeem, 11 muſikas kori ar 105 ſpehletajeeem. Kopâ 134 dſeed. kori ar 1802 dſeed. un 41 muſikas koris ar 497 ſpehletajeem. Ari Rigas Jgaunu dſeed. beedr. „Imanta" eſot peeteikuſès ar ſawu jaukto kori.

c) **No zitàm Kreewijas puſem.**

Peterburga. Keiſara Majeſtate, kà „Wald. Weſtn." ſino, 14. februarî Wiſſchehligi apmeklejis pilſehtas baraku ſlimnizu preekſch lipigàm ſlimibam, kur daſchadàs barakàs uſturejees kahdu ſtundu ilgi. Wina Majeſtate lihdſzeetigi iſjautaja tifus ſlimneekus, ſlaweja labu gaiſu ſlimnizas telpàs un it ſewiſchki intreſejàs preekſch dilona ſlimneekeem, kuri teek ahrſteti ar Kocha ſahlem. — Pilſehtas baraku-ſlimniza ir buhweta 1882. gadâ par peemimu Botkinam. Tanî atrodàs 20 barakas ar 320 gultam preekſch abeju dſimumu ſlimneekeem. Buhwe iſmakſajuſe 500,000 rbl.

Peterburgâ, 19. febr. Wina Keiſariſkà Augſtiba Leelknaſs Tronamantneeks wakar eeradàs Singaporâ. Wina Augſtibas karogu kraſta baterijas un wiſi oſtas kara kugi apſweiza leelgabalu ſchahweeneem. Gubernators tuhlit dewàs uf kugi „Pamjat Aſowa", lai apſweiktu Augſto Weeſi.

Peterburgâ, 17. febr. „Journ. de St. Pet." iſſkaidro, ka nepatihkamais gadijums — Frantſchu dailkrahſotaju nolehmums nepeedalities pee Berlines iſſtahdes — uf Franzijas un Wahzijas ſatikſmi metis ehnu, bet awiſe zer, ka abas puſes ruhpeſchotees to iſnihzinat.

Ekſchleetu miniſtris pawehleſis Deenwidus-Kreewijâ un reetuma gubernâs iſdarit ruhpigu Wahzu koloniſtu ſkaitiſchanu.

Domenu miniſtrija, kà „Birſch. Aw." ſino, nolehmuſe, mahkſligu ſiwju audſinatawu ihpaſchneeneekeem ſneegt pabalſtu, gan preekſch maſàm ſiwju audſinatawam aiſdodot naudu, gan ari par ſiwju audſiſchanas darbeem un panahkumeem iſdalot premijas.

Peterburgâ, 15. febr. Treſchdeen Rigas apgabala teeſas preekſchſehdetajam ihſtenam ſchtatsrahtam Makſimowitſcham bija laime, drihkſtet ſtahditees preekſchâ Wina Keiſariſkai Majeſtatei.

Peterburga. Kà „Now." ſino, tad Kreewu mahkſlineeki leelâ mehrâ peedaliſchotees pee mahkſlas iſſtahdes Berlinê; Kreewu nodaļa iſſtahdê buhſchot katrâ ſinâ loti peewelkoſcha.

Kreewijas leelums tagad ir 392,392 kwadrata juhdſchu. Wiſâ walſtî ir ap 113 milj. eedſihwotaju, no teem Eiropas Kreewijâ 98 milj., zaurmehrâ uf juhdſi kahdi 300 eedſihwotaju, kamèr, ja Sibiriju ween eewehro, tur iſnahk uf juhdſi tikai 18 eedſ. Gada laikâ noſlehdſ kahdas 820,000 laulibu; eedſihwotaju ſkaits katru gadu peeaug par 1,093,000 dwehſ. jeb drukku wairak kà par 1 proz. uf ſimta. Behrnu mirſt loti daudſ: eekſchejàs gubernàs no jaunpeedſimuſcheem mirſt 15 prozentes gada wezumâ un 25 proz. peezu gadu wezumâ. Kreewijâ pawiſam atrodas 3400 ſlimnizu ar 108,000 gultam. Tà tad zaurmehrâ ik uf 32,000 eedſihwotajeem nahk weena ſlimniza.

1886. g. Kreewijâ bija 200,000 aklu, no kureem 14,000 jaw akli dſimuſchi. Tà tad ik uf 550 redſigeem nahza weens akls zilweks.

1887. gadâ kara deenaſtâ bija jaſtahjas 837,000 jaunekleem, no kureem gandrihſ puſe baudija iſglihtibas atweeglinajumu. Deenaſtâ nonehma 236,000 jaunekłus, to ſtarpâ 425 ar augſtaku iſglihtibu, 519 ar wideju un 2302 ar ſemako. Tautas ſkolas kurſu bija beiguſchi 9451, t. i. maſak par 5 proz. Laſit un rakſtit prata 56,000 no wiſeem eeſaukteem, no teem it wiſi iſ Baltijas gubernam! Par deenaſtam nederigeem atſina 140,000. Pee apgabala teeſam bija 1884. g. apſuhdſeti 35,000 wihreeſchu un 4300 ſeeweeſchu; wairak nekà 13,000 apſuhdſetos (33 proz.) attaiſnoja. Pee meerteeſam bija apſuhdſeti 71,000 wihreeſchu un 9700 ſeeweeſchu; attaiſnoja wairak nekà 30,000.

Walſti paſtahw 820 zeetumu; zaurmehrâ ikgadus eelika zeetumâ 600,000 wihreeſchus un 100,000 ſeeweetes.

Kahds Warſchawas inſcheneers par 14,000 rbl. no Rigas „ſelta kluba" nopirzis ſelta ſmeltnes weetâ — miſina ſkaidas, ap 20 rbl. wehrtibâ. War redſet, ka blehſchi wehl arweenu atrod lehtrizigus lautinus!

Dinaburgâ, kà „Now. Wr." ſino, diwi tirgotaja dehli iſwilkuſchi wehſtules iſ paſtes lahdites un tahm nonehmuſchi markas un tad tahs eeſweeduſchi atpakaļ lahditê. Tahs wehſtules, kuràm markas newarejuſchi tuhlit nonemt, wini paſnehmuſchi lihdſ uf mahju. Nedarbneeki pehdigi tikuſchi peekerti un ſaukti pee likumigas atbildibas.

No Wilnas gubernas, Lidas aprinka, preekſch kahdeem 10 gadeem aiſſuhtija uf Sibiriju kahdu Antonu Jazunſki, kas mahjâ atſtahja ſaimneezibu un ſeewu ar behrneem. Sibirijâ wihrs apprezeja kahdu meitu un palika tur dſihwot, kad ari tika 1883. g. 15. majâ Wiſaugſtaki apſchehlots. Pirmà ſeewa lika noraksſtit winam wehſtuli, ka eſot miruſe un ka lai wihrs nahkot uf ſawu dſimteni, apkopt ſaimneezibu, kà ari gahdat par ſaweem behrneem. Wihrs atnahza tagad mahjâ un atrada pirmo ſeewu wehl dſihwu un nu tagad dſihwo ar to kopâ, kamèr otrà ſeewa peenehmuſe kahdu beneſtu.

Polijâ lihdſ ſchim 84 agenti ſaukti pee likumigas atbildibas par to, ka kaudis uſkuhdijuſchi aiſeet uf Braſiliju.

No Maſkawas ſino, ka diwi jauni Frantſchi apnehmuſchees kahjam no Pariſes zekot uf Maſkawas Frantſchu iſſtahdi.

Odeſâ ſchogad ſagaida atwedam tik daudſ tehjas, kà lihdſ ſchim wehl nekad ne-eſot peedſihwots.

Koſlowâ kahda meitene atraduſe 5600 rbl. wehrtspapirôs. Naudas ihpaſchneeks godigai atradejai it kà no ſchehlaſtibas dahwajis tik 5 rbl. Teeſa tomèr meitinai peeſpreeduſe no atraduma treſcho daļu, t. i. wairak nekà 1800 rbl.

Orenburgâ, uf weetejà gubernatora uſmudinajumu, kahdi labwehligi wihri dibinajuſchi nabagu patwerſmi, kurâ telpas eſot kahdeem 400 nabageem. Sche wini dabujot ſiltu dſihwokli un itin labu pahrtiku. Lihdſektus ſagahdajot ſchahdejadi: Katru nedeļu patwerſmes walde iſſuhtot pa pilſehtu ſinamu ſkaitu ubagu, kureem katram uf kruhtim bleka lahdite. Dahwanu deweji ſawu graſt labraht eemetot lahditê, pahrleezinati, ka ſamettee graſchi tiks leetderigi iſleetoti, bet newis noſchuhpoti, kà tas daudſreiſ gadas.

Sibirijas dſelſszeļa leetà „Now." ſino, ka preekſch ſcha dſelſszeļa buhwes Uſuras apgabalâ ſalihgti jaw 80,000 ſtrahdneeki. Drihſumâ wairak inſcheneeru zeloſchot uf Wladiwoſtoku.

Aiſkaspijâ 5. un 6. februarî uſnahkuſchi peepeſchi leeli pluhdi, dſelſszeļa dambi wairak weetàs iſſkalodami.

No Rigas.

Latw. teatra komiſija iſgahjuſchàs pirmdeenas ſehdê amatus iſdalija ſchahdi: Preekſchneeks B. Dihrikis; weetneeks — K. Bergs; wirskaſeeris — A. Balods; iſrahſchu kaſeeris — K. Bergs; biketu pahrſinis — P. Enbergs; ſkatuwes pahrſinis — J. Wanags; garderobes pahrſinis — A. Dombrowſkis; bibliotekas pahrſinis un lugu zaurluhkotajs — E. Mednis; rakſtwedis — R. Blaumanis.

Sinibas Komiſijas pehdejâ ſehdê preekſchneeka weetneeks, kurſch wadija ſapulzi, ſinoja, ka grahmatas dahwajuſchi: Sieslacka druka-

---

Peenemſim tagad, ka teek iſleetota rembeniſilta pelde, tad zaur uhdens ſiltumu wina ſmagums ir manami maſaks un tà tad ſtarpiba ſtarp uhdens un aſinu beeſumu ir jaw daudſ ſtipraka. — Starpiba ari nepaſaudê daudſ no ſawa leeluma, ja mehs iſleetojam aukſtu peldi, tadèt ka uhdens aukſtums uf kahdu azumirkli aſinim ſajuhtams un tahs uf kahdu azumirkli dara beeſakas.

Tà tad, ja mehs peldam tihrâ uhdenî, veem. upê, tad uhdens zaur ahdu eeſuhzas muhſu aſinîs. Mums eeſpehjams, maſgajotees tihrâ uhdenî, ſlahpes dſeſet, un maſgajotees weeglôs ſchkidrumôs meeſai peeweſt barojoſchas un uſmudinoſchas weelas, kà tas noteek, ja maſgajas peldê, kur eeſals eebehrts, kà ari peldês, kurâs peeliktas daſchadas pluhktas ſahles un ſaknes. Ja ilgaku laiku paleek uhdenî, tad uhdens meeſâs ſakrahjas tik leelâ mehrâ, ka juht wajadſibu, uhdeni atlaiſt.

Bet gluſchi zitadi ir, ja peld tahdâ uhdenî, kas ir beeſaks nekà aſinu ſchkidrums; tad uhdens ſpeeſchas iſ meeſas eekſcheenes peldes uhdenî eekſchâ. Tautai tanî ſinâ pilnigi taiſniba, kad winî ſaka, ka pelde ſahls uhdenî un juhras pelde zilweku darot weeglaku, leeſaku, jo pateeſi beeſakais ſchkidrums, kurâ maſgajamees, aſinim iſwelk weeglakàs ſaſtahwa dalas.

Mahjſaimneezes, kuras gaku eeſahla, buhs jaw eewehrojuſchas, ka pehz kahda laika trauka dibenâ, kurâ atrodas eeſahlità gala, ſakrahjees aſinains ſchkidrums. Tas nahk no ta, ka augſchejà ſahls uhdens kahrta, kas ſakrahjas wirs galas, iſwelk weeglako ſchkidrumu iſ galas eekſcheenes, kas nu nopil un trauka dibinâ ſakrahjas.

War iſleetot kahdu peldi gribedams, ja uhdens nebuhs uf mata tikpat beeſs kà aſinis, — un tas gan buhtu loti rets atgadijums — tad ſchkidrums zaur ahdu waj nu no meeſas atdaliſees jeb no peldes uhdens meeſâ pahrees.

Ja nu nebuhtu zita nekahda noluhka, kà tikai uhdenainos ſchkidrumus meeſai waj nu peweſt jeb ſ tahs atſchkirt, tad to waretu panahkt pa weeglaku zelu, dſerot jeb ſlahpſtot, lai gan ahrſtibas ſinâ daudſreiſ no ſwara, it ſewiſchki ſinamàm weelam zaur ahdu likt meeſâ eeſpeeſtees jeb iſ tàs atſchkirt. Muhſu noluhkam tomèr naw no ſwara nedſ eeſpeedoſchais nedſ atſchkiroſchais ſchkidrums, bet uſmudinajums, ko ahda pee tam dabu, ſpehzigaki atkal turpinat mainu weikalu, kas ahdai pehz ſawas dabas peekriht, kad ta no peldes ir ahrâ.

Muhſu ahda pamatojas uf teem paſcheem fiſikaliſkeem likumeem, kà ahdas maiſs, kas, ar kahdu ſchkidrumu pildits, teek eelikts kahdâ zitâ ſchkidrumâ; bet muhſu ahda naw tikai weenkahrſchs ahdas maiſs, bet dſihwibas pilns organs, kas, ja tas fiſikaliſki uſmudinats uf kahdu darbibu, ſcho ari turpina, pat tad, ja uſmudinajums beidſees. Tas, kas pa maſgaſchanàs laiku noteek, ir pats par ſewi weenaldſigi; bet pelde uſmudina ahdu wiſpahri, ka ta top zaurlaidoſchaka un pehz peldes ahda ir netik ween pa paradumam tihrita, bet ari fiſikaliſki tikuſe uſmudinata, ſawu uſdewumu labaki turpinat, tiklihdſ atkal no uhdens peldes nahk gaiſa peldê.

Tà tad pelde uſmudina ahdas dſihwibas darbibu un to lihdſ ar winas dſeedſereem padara ſtipraku un darbigaku.

Dſihwà pretture ſchanàs. Mehs lihdſ ſchim peldi eſam apluhkojuſchi tikai no ta ſtahwokła, ka ahdu winas dabiſkâ darbibâ wajaga weizinat. Bet katra pelde pateeſibâ dara daudſ wairak nekà ſcho, jo pelde nepaleek beſ eeſpaida uf ahdu un nerweem un zaur ſcheem rahda ſawu ſpehju uf wiſu zilweka meeſu.

Tomèr teklaht ſpehle ſwarigu lomu kahda dſihwàs dabas ihpaſchiba, kuru mums wajaga druſku tuwaki apluhkot; ſcho ihpaſchibu noſauz par „pretture ſchanos".

Ta ir dſihwibas ſihme, ja meeſa pret ahrejeem eeſpaideem rahda ſinamu pretoſchanos un ka kahda darbiba uf ſinamu organu iſwilina no eekſcheenes pretture ſchanos. Scho wiſgaiſchaki war redſet ikdeenîſchkà dſihwê daudſôs atgadijumôs. Zeen. laſitaji nupat ſazito ſapratis labaki no ſekoſcheem peemehreem:

Ja peem. ar pirkſtu ſpeeſch uf kaut kahdu ahdas weetu, tad ſem ſpeedeena aſinis iſſuhd no ſmalkajo aſins dſihſlinu tihkla, kas pa ahdu iſwilkts; ſaſpeeſtà weeta top bahla. Bet ja ſpeeſchanu aptur, tad aſinis ne tikai atkal peetek, kà pirms ſpeedeena bija, bet peetezeſchana noteek ar daudſ leelaku ſparu un ſaſpeeſtà weeta top tahdâ mehrâ ſarkanaka, jo bahlaka ta zaur ſpeedeenu bija.

Berſejot war uf pirmo azumirkli aſinis no weena meeſas lozekła aiſdſiht otrâ; bet ja berſeſchanu turpina jeb ar to tikai apſtahjas, tad noteek „pretture ſchanàs": aſinis ar daudſ leelaku ſparu ſpeeſchas uf to weetu, no kureenes tahs bija iſdſihtas. — Daſchôs ſlimibas atgadijumôs ir loti nelaba ſihme, ja ſchi pretture ſchanàs wairs neparahdas, jo ta ir droſcha ſihme, ka dſihwibai wairs naw tik daudſ ſpehka, winas maitato lihdſſwaru atkal atjaunot un tà tad droſchi war peenemt, ka ſlimibu wairs nepahrſpès, bet ta ſlimneeku nomahks.

Mehs par daudſ noklihſtum no ſawa uſdewuma, ja gribetu ſcho wiſai ſwarigo dſihwibas parahdijumos tuwaki iſſkaidrot. Wehl naw ſkaidri iſpehtits, waj pee pretture ſchanàs galweno lomu ſpehle aſinis jeb nerwi. Tikdaudſ zaur tuhkſtoſchkahrtigeem peedſihwojumeem ir peerahdits, ka aukſtums un ſiltums iſdara ſpehzigus eeſpaidus uf dſihwu pretture ſchanàs ſpehku.

Katrs ſina, ka aukſtâ ſeemas gaiſâ iſejot zilweks eepreekſch top bahls un eerodas drebuki uf ahdas. Aſinis pirmajâ aukſtuma eeſpaidâ atwelkas no ahdas uf eekſchejeem organeem. Tomèr ja aukſtajâ gaiſâ ſpehzigi kuſtas, tad tikpat ahtri aſins dſihſlinas pildas aſinim un it ſewiſchki tahs weetas, kuras naw apſegtas, kà deguns, auſis, ſchods un waigi. Pee ſchahda aukſti-ſarkana gihmja, kas, lai gan aukſts, rahda ſiltumu un aſinu pahrpildijumu leelâ mehrâ, redſ „pretture ſchanàs" ſpehku un to ar pilnu teeſibu eeſkata par ſihmi, ka zilweks weſeligs.

Ja aukſtums tik ſparigs, ka tas ſmalzinàs aſins dſihſlinas ſawelk kopâ un nerwu darbibu ahdâ pamirdina, tad kaitigais lozeklis iſſkatas bahls un pamiris, kas ir ſihme, ka ſchis lozeklis drihſ noſals. Bet ko ſchahdâ atgadijumâ lai dara? Nu, to gan jaw katrs ſinàs, ka ſchahdu lozekli wehl tikai war glahbt zaur to, ka to laikus ar ſneegu berſe, lozekłam wehl leelaku daudſumu aukſtuma peewed un zaur to wehl ſpehzigaki kairina, lai „pretture ſchanàs" parahditos. Zik ſparigi ſchi parahdas, to behrni wiſlabaki ſina, kuri zaur ſneegu bradajot jeb ſneega pikam rotalojotees dabu ſalumu uſpampumus, kur uf ſaſaluſchajàm weetam aſinis tik ſparigi tek, ka tanîs weetàs parahdas ſakaiſis ſarkanums kà „pretture ſchanàs".

Ka aukſtums ahdâ ſazek pretture ſchanos, tagad no augſchejà buhtu ſkaidri ſinams. Bet tas pats noteek ari ar ſiltumu, kaut gan ſchee parahdijumees naw tik azis krihtoſchi. Kas pee ſiltas krahſns goſejas, to krata aukſtums, tiklihdſ winſch no krahſns atkahpjas. Kas rokas pee pawarda ſakarſê, tas ſajuht it kà dſelſi pee rokas, tiklihdſ tas rokas no uguns attahlina, kaut ari iſtaba buhtu zitadi ſilta. Schahdôs un lihdſigôs atgadijumôs pretture ſchanàs ſpehlê eewehrojamu, kaut ari ne wiſgalwenako lomu un kà ſchi tiklab aukſtâ, kà ari ſiltâ peldê parahdas un ſazek eewehrojamu eeſpaidu uf aſinim un nerweem un tamlihdſ uf wiſu meeſu, to mehs turpmak tuwak apluhkoſim.

Mîlſu tabaka. (Nicotiana colossea.)

Tabaku arweenu wairak ſahk audſet ſawàm paſchu wajadſibam. Tabakai ari ir wairakas ſugas, kadèt naw wiſ weenaldſigi, kahdu ſugu audſe. Sche lai buhtu atlauts uſrahdit uf kahdu ſugu, kura it ſewiſchki aug leela un tà tad audſetaja puhlinus bagatigi atlihdſina. Schi tabaka aug 3—8 pehdi augſta un atſchkiras no wiſam lihdſ ſchim paſihſtamam ſugam azis krihtoſchi zaur to, ka augi no apakſchas ſadalas wairak ſchuburôs. Leelàs, beeſàs lapas ir wairak nekà 3 pehdas garas un lihdſ 1½

tawa un Peterburgas uniwersitates priwatdozents E. A. Wolters grahmatu: Матеріалы для этнографіи латышскаго племени Витебской губерніи. Собралъ и снабдилъ объясненіями Э. А. Вольтеръ. Частъ I. Ст.-Петербургъ 1890. — Manuskriptus bij eesuhtijuschi: Jansonu Jahnis — 100 mihklas, sakrahtas Leel-Platonê, un mahju wahrdus un weetu nosaukumus Leel-Platones pagastâ; Gaiku Frizis — mahju nosaukumus Rudbahrschôs (Kursemê) un teikas; bes tam kahdu dseedajumu, kas esot kahda skrodera sazerets, kursch preeksch kahdeem 20 gadeem miris; Awenu Jahnis — Latweeschu tautas dseesmas, sakrahtas Wez-Peebalgas Bringôs un Leimanê; Westeeneeschu Jahnis — tautas mihklas, salasitas Westeenes draudsê Zehsu aprinkî; R. W. Behrsinsch — tautas dseesmas, noklausitas Anneneeschôs, un teikas is ta pascha apgabala: a) Sidraba birse, b) Naudas kruhse; Martinsch Melbarsdis — 120 tautas mihklas, Skultê sawahktas; Weinbergu Julija (Roguka) — Tautas dseesmas, Aijaschu Pahtarneekôs usrakstitas. IX. suhtijums; Kruhminu Jahnis — Mihklas, salasitas Drustu apgabalâ. — Preeksch museja kahds nesinams dahwatajs bija nodewis 1 akmena zirwi un 2 monetas. — Pehz tam pahrgahja us deenas-kahrtibu. Tà ka gadasapulzê eezeltais Sinibu Komisijas delegats teatra komisijâ M. Arona kgs pehz Sinibu Komisijas spreeduma atstahdinats no Komisijas, tad wina weetâ pehdejâ sapulzê eewehleja par delegatu Rud. Blaumana kgu. Eewehrojot rewidentu aisrahdijumus par Sinibu Komisijas bibliotekas eekahrtoschanu, eezehla J. Sakischa un J. Sahlischa kgus sewischkâ komisijâ, pee kuras darbeem, us komisijas usaizinajumu, peedalisees ari Dr. A. Buttula kgs un F. Gehlina kgs kà bibliotekas pahrsinis. Schis komisijas usdewums ir, zaurluhkot bibliotekas katalogus un grahmatas un daschas ne-eewehrojamas grahmatas isnemt is bibliotekas, kurai jaw tà kà tà mas telpu. — Pehdigi par beedreem Sinibu Komisijâ usnehma schahdus kungus: skolotajus J. Kemeru un E. Seedinu Rigâ, G. Lihziti Tukumâ, F. Adamowitschu Bauskâ, E. Duensbergi Limbaschôs, un stud. pol. A. Booru Rigâ.

Tornakalna Lutera basniza tagad tik tahlu jaw gatawa, ka to warês eeswehtit scho swehtdeen, 24. februari, kur reisâ par mahzitaju eewedis Paukschen kgu. Eeswehtischana notiks plkst. 1½ p. p. schahdâ kahrtibâ: Dseesma preeksch basnizas durwim. Mahzitaja usrunaschanas wahrdi. Basnizas atklehgu nodoschana. Generalsuperintendents atwer basnizas durwis. Dseesma ee-ejot basnizâ. General-superintendenta eeswehtischanas runa un basnizas eeswehtischana. General-superintendents eewed jauno mahzitaju amatâ. Swehtdeenas deewkalposchana. Liturgija. Spredikis Wahzu walodâ. Spredikis Latweeschu walodâ. Basnizas luhgschana. Tehwreise. Gala liturgija. — Basniza atrodas koti zehlâ weetâ un ir no pamata lihds jumta tschukuram 76 pehdas augsta un lihds torna galam 202 pehdas. Swanam esot schahds usraksts: „Erhalt uns, Herr, bei Deinem Wort! Lutherkirche, Riga, Thorensberg 1890", un: „Kungs, patur muhs pee Tawa wahrd'! Luterbasniza, Rigâ, Tornakalnâ."

---

pehdas platas, kas eepreeksch stahw taisni, bet wehlak augdamas noleezas drusku us semi. Kad lapas wehl jauninas, tad tahs ir wilnainakas, masleet eesarkakanas, bet wehlak tahs peenem skaistu tumschsalu krahsu, ari lapu kauli isskatas smuki eesarkani. Auga spehzigais zelms un wina zeetàs lapas padara to isturigu pret wehju.

Tiklab atsewischki augot, kà ari starp ziteem lapu augeem schis tabakas stahds isskatas reti krahschni. Schis milsu tabakas stahds zehlees no Afrikas. Sehklas dabujamas pee tirdsneezibas dahrsneeka Alberta Firsta, Schmalhofâ (Lejas-Bairijâ). Tomèr, kas negribetu sehklas no tureenes pirkt, tas war greestees Fr. Lasmana sehklu tirgotawâ Rigâ, Aleksandra bulwarî, blakus Kundta pulkstenu pahrdotawai.

Jauns kompass.

Kompass ir no leela swara, ja zilweks apmaldas waj nu leelôs uhdenôs, klajumôs jeb meschôs. Ja schahdôs atgadijumôs zilwekam ir klaht kompass, tad winsch tuhlit sinàs, us kuru pusi jadodas, lai tiktu sinamâ ostâ waj mahjâ. Bet kompasu satiksim pa leelakai daksai tik us kugeem, kamèr saussemneekeem schahds rihks gandrihs tik wahrda pehz pasihstams. Un tomèr kahds isgudrojums ir stipri isplatijees, kas war kompasa weetu ispildit. Tas ir katram it labi pasihstamais — kabatas pulkstens. Pulkstenu wajaga tik tà nostahdit, ka stundu rahditajs us sauli rahda. Deenwidi tad atrodas taisni widus starpâ starp sinamo stundu un skaitli 12 (XII) us pulkstena baltàs ripas, kur stundas ussihmetas. Peenemsim, ka pulkstens buhtu 4, tad pulkstenu tura tà, ka stundu rahditajs rahda us sauli; tà tad deenwidi buhtu tanì weetâ, kur us ripas pulkstens rahda 2 (II). Ja pulkstens ir astoni, tad skaitlis 10 (X) rahdis deenwidus pusi, ja pulkstenî tapat nostahdis. —is.

Ja naudas wehstules preeksch kahda peenahza, tad sanehmejs dabuja wispirms pawehsti, ka us wina wahrdu tik un tik daudz naudas peesuhtits. Scho pawehsti tad wajadseja likt apleezinat pee weetejàs polizijas waldes, ka tahs usrahditajs pateesi ir tas zilweks, kam nauda suhtita. Ar schahdu apleezinatu pawehsti naudas sanehmejs nogahja us pastes waldi, kur tad winam atnahkuscho naudas pakinu isdewa. War gan domatees, zik garlaizigi un ar isdewumeem nebij saweenots, kamèr, peem. weenu suhtito rubli no pasta waldes dabuja sanemt. Tagad nu schinì leetâ Peterburgâ isdarits atweeglojums. Naudas wehstules lihds sinamam augstumam postiljoni adresatam peenes mahjâ. Kà „R. W." sino, tad schahds eerihkojums israhdijees par koti teizamu. Tadèk esot nodomats, turpmak paleelinat to sumu, kahdu war mahjâ peenest. Publika par scho eerihkojumu warès buht tik pateiziga.

Jauna Rigas sahtibas beedriba „Auseklis", kà rahdas, it rosigi jaw rihkojas, jo winas dibinataji schinìs deenâ peesuhtijuschi 10 rbl. preeksch Derigu Grahmatu Apgahdaschanas Nodalas.

Rigas pilsehtâ pagahjuschâ gadâ dsimuschi 6162 behrni (3154 puiseni un 3008 meitenes). Miruschi 4676 zilweki (2522 wihreeschi un 2154 seeweetes). Ar diloni miruschi 542 zilweki, ar masalam — 180 un ar difteriti — 119 zilweki. Salaulati 1554 pahri.

Latweeschu beedriba Seemeļ-Amerikâ. Bostonâ, kà „D. L." no broschas pases dsirdejuse, Latweeschu skaits esot jaw tik leels, ka tee pat warejuschi nodibinat beedribu. Beedriba nolehmuse eegahdatees labu prahwu biblioteku — tà ap 150 rbl. — no Latweeschu grahmatam, kuras pastelletas pee kahda schejeenes grahmatu tirgotaja. Beedriba dibinata 1889. g.

Deenas pawehle Rigas pilsehtas polizijai. Esmu eewehrojis, ka daudz namôs, preti wiseem sanitariskeem nosazijumeem un daschadôs laikôs isdoteem polizijas aisrahdijumeem, istabu leetas un tepdeki netop wis sehtâs isklapeti, iswehdinati un no putekleem istihriti, bet us trepem waj koridorôs. Usdodu pristawu kungeem, lai waretu nowehrst schahdu wiseem higienes likumeem pretigu rihkoschanos pa nameem, bes kaweschanas dot pawehles, ka schahdi darbi netop nekur zitur isdariti, kà tikai us sehtas. — Man tapis sinams, ka tirgoni, kuri tirgojas ar skahbeem kahposteeem, brauz pa pilsehtu apkahrt ar sewischki preeksch tam eerihkoteem rateem, kuri naw apgahdati ar bleka numureem, nedz ari kalpeem ir biletes. Lai nowehrstu schahdas nekahrtibas, kuras nowed pee daschejadeem pahrpratumeem — usdodu eezirknu pristawu kungeem turpmak neatwehlet tahdeem brauzejeeem, kureem naw nosazito bleka numuru nedz braukschanas biletu, braukt pa pilsehtu. — Esmu eewehrojis, ka eelu aptihrischana un sneega noweschana tikai gauschi eet us preekschu — usdodu pristawu kungeem leetot stingrakus lihdsekkus, lai eelu notihrischana drihsak waretu tapt pabeigta. — Usdodu pristawu kungeem nosazit, ka netihrumi us nebrugetajam eelam tàpat kà us brugetajam ar slotam jasaslauka un jaaisweд projam. — Us Wagonu eelâ sem Nr. 5 dsihwojoschas Minnas Dores Rublowski luhgumu, usdodu eezirknu pristawu kungeem usmeklet winas pasuduschu wihru, pee Seltinu draudses peerakstito krahsotaju Atti Rublowsku un wina adresi usdot manâ kanzlejâ 5 deenu laikâ.

Slepkawiba dehl sahdsibas isdarischanas. Nama ihpaschneeks Karlis Grimms, Kungu eelâ Nr. 20, 13. februara wakarâ mahjâ pahrnahkdams, atradis sawu kalponi, semneezi Minnu Osol'kuknâ nedsihwu un dsihwokli skapju un zitu istabasleetu atklehgas uslaustas. Pee M. Osol'as lihka nebija nekahdas warasdarbu sihmes atrodamas, tà tad newareja sinat, kahda rakstura noseegums te isdarits un waj schajâ atgadijumâ notikuse slepkawiba. Pehz ismekleschanas no ahrstu puses tika atsihts, ka Osol'a tapuse noschnaugta un tà tad sahdsibas noseegums tapis isdarits lihds ar slepkawibu.

Sahdsibas. Eebraukschanas weetâ, Terbatas eelâ sem Nr. 20 dsihwojoschais Aleksis Wihtols usdewa polizijai, ka winam 16. februari is wina dsihwokla, zaur usmuhkeschanu issagtas daschadas leetas ap 18 rbl. wehrtibâ. — Leelajâ Kehninu eelâ Nr. 32, 17. februari dakteram Behram Hurwizam issagts is wina neaisslehgtàs preekschistabas paletots 40 rbl. wehrtibâ.

Laupischana. Naktì us 17. februari „Rotenburgas" kalps Ferdinands Bekerts, kursch ar suhrmani brauzis atpakal us mahjam, tapis no diweem usbruzejeem ar suhrmana peepalihdsibu aplaupits, kuri tam atnehmuschi sudraba pulksteni, kahdas masakas leetas un 80 kap. skaidras naudas. Wainigais suhrmans ir useets un sanemts zeeti, ismekleschana top turpinata.

Paschnahwibas mehginajums. Us Peterburgas schosejas „Willa Nowa" restarazijâ dseedataja Aleksandra Timofejewa gribejuse sewi nogalinatees, eenemdama witriola schkidrumu. Zaur ahrstu peepalihdsibu slimneeze ustureta pee dsihwibas un nowesta us slimnizu.

Peepescha nahwe. 19. februari, Teatra eelâ sem Nr. 9 esoschâ Markusa Kahna maiszeptawâ sellis Jahns Krastinsch peepeschi nomiris. Pehz ahrsta domam — nelaikis miris zaur sirdstreeku.

(R. P. P. A.)

Grahmatu galds.

Jaunas grahmatas, kas isnahkuschas no 16. lihds 23. janw. 1891. g.

1) Upuris un wina augli. Grothusa druk. Rigâ. 16-niski, 5 lapp., 300 eks.

2) Atstumtais. Tulkojis J. Juka. Leepajâ. 1890. Grothusa druk. Rigâ. 8-niski, 58 lapp., 3000 eks.

3) Sahlits, P. Brasilija, sewischki deenwidejà. Behrsina isd. Rigâ. 1891. Jakobsona druk. 8-niski, 122 lapp., 1500 eks.

4) Gaisma. No Kreewu walodas tulkojis J. Sanders. Behrsina isd. Rigâ. 1891. Jakobsona druk. 8-niski, 60 lapp., 1500 eks.

5) Simonowa, L. Mahju lopu un putnu baroschana. Tulk. Widinu J. Derigu grahmatu apgahdneeku isd. Rigâ. Bisneeka druk. 8-niski, 31 lapp., 2000 eks. 10 kap.

Latwiskas konwersazijas wahrdnizas 1. burtniza mums patlaban peenahkuse lihds ar sekoschu paskaidrojumu no isdeweja puses:

„Pirmà burtniza tagad isnahkuse klajâ; ta nosebojusès pa leelakai daksai tadèk, ka pee mums schis rakstneezibas sars gluschi ne-eestrahdats. Kaut gan ar wisleelako usmanibu esmu nodarbojees, tomèr baidos, ka buhs palikuschi wehl daschi robi, kuri buhtu eewehrojami turpmakàs papildu burtnizàs. Tadèk luhdsu wisus, kam schi leeta ruhpj, lai tee, pirmo burtnizu zaurskatot, daritu sawus peesihmejumus un peesuhtitu tos taisni man (Drawneeka grahmatu pahrdotawai, Jelgawâ). Tahdas sinas isluhgtos jo drihs, jo pirmà burtniza buhs warbuht drihs pa otrai reisai jadrukà. Beigàs wehl peeminu, ka burtnizas buhs katra 2½ lokschnu beesumà un newis, kà eesahkumà bija nodomats, pahrmainus 3 un 2 l. Tahds pahrgrosijums israhdijàs par wajadsigu."

„Austruma" 2. burtnizas saturs schahds: Ramanu Aleksandra stahsts „Leepeni", turpinajums; Krodsineeka raksts — „Kura zilts senak apdsihwojuse Baltijas juhras peekrasti, waj Latwju waj Somju?" (beigas); P. Kalnina — „Zik neweseligs scho laiku seeweeschu apgehrbs" (ar 4 sihmejumeem); „Wezà drehbju masgataja" (dsejols pehz Schamisso); „Gaka, kuru wahram" (pehz Dr. Johnstona, ar 4 sihmejumeem); „Nahz manim lihds us Latwiju" (dsejols); Teodora — Seibota „episkee dsejojumi"; Paulina — „Masais bitineeks" (dsejols); „Lejas Kursemê" (aprakstà turpinajums); Ilstera — „Muhsu alus meeschi"; P. Jurjana — „Bahrenite" (dsees ma jaukteem koreem); Paulina — „Kustoni seemà" (dsejols), un daschadi sihkumi. Burtnizai peelikta bilde sem nosaukuma „Krusttehws."

Kugneeziba.

Sinas par „Austras" kugeem. Kugis „Latawa", kapt. B. Osolinsch, 17. febr. sasneedsis Monte Kristu (Wakar-Indijâ) un kugis „Aurora", kapt. K. Mandelbergs, tai paschà deenà nobrauzis Kalê (Franzijâ).

Neweles osta, kà no tureenes sino, esot atswabinata no ledus, tà ka kugoschanu atkal warot turpinat bes kawekleem.

No Odesas atnahkuschas sinas, ka pasascheeru twaikonis „Konstantins", kas no Odesas dewàs us Feodosiju, pehdejàs pilsehtas tuwumâ ussskrehjis us sehkli, pee kam 4 matroschi dabujuschi galu. Ziti lihdsbrauzeji isglahbuschees krastmalâ, bet dabujuschi leelisku zeest no aukstuma, tà ka pa leelakai daksai saslimuschi; 2 behrni jaw nomiruschi.

Muitas leetà. „B. W." no droschas puses sinots, ka kugu buhwetaji turpmak wareschot no ahrsemem bes muitas nodokleem eewest kugu enkurus un kehdes, kà ari daschas tauwas (wirwes). Tahdeem, kas schos kugu peederumus gribeschot eewest, wajadseschot eesneegt zaur weetejo muitas waldi sewischku luhgumu rakstu finantschu ministrim.

Saimneezibas padomi.

Par kartupeku sagatawoschanu. Waj kartupeku lai wahra sutâ jeb uhdenì, waj lai tos wahra nomisotus jeb nemisotus? Tee ir jautajumi, us kureem gan jaw sen zaur peedsihwojumeem atbildets, tomèr schinì sinâ truhka pamata, kas atbalstas us kimiju. Kimija, kà sinams, ir tahda siniba, kas katru leetu sadala winas sastahwu dalàs. Tà tas ir ari ar kartupeleem. Kimiki, karpeku ispehtidami, atraduschi, no kahdàm weelam tee sastahw. Kartupeleem, kà sinams, ir patihkama gahrscha; schi gahrscha, kà kimiki ispehtijuschi, zeles no sawadàm weelam, kas saistitas pee kalija un fosfora skahbes un uhdenì iskuhst. Ja nu kartupeku wahra sutâ, tad tee nemisoti pasaudè masu dalinu, bet nomisoti kahdas 4 proz. no kali-sahls un 5 proz. fosfora skahbes. Turpretim ja kartupeku wahra uhdenì, tad tee saudè no schahm abàm weelàm: nemisoti 3 un 1 proz., nomisoti 33 un 23 proz., kas uhdenì iskuhst. Tà tad preeksch nemisoteem kartupeleem, lai tos nu wahra sutâ jeb uhdenì, scho weelu saudejumi naw leeli, bet to teesu jo wairak, ja tos wahra nomisotus. Tadèk naw nebuht eeteizams, nomisotus kartupeku wahrit uhdenì, ja to lihds ar kartupeleem nebauda, kà peem. supâ.

„Loti labi, ja sinam, ka kartupeku, tiklab misotus, kà nemisotus, ir derigaki, wahrit sutâ; „ja, bet kà tad to dara?" Tà warbuht daudzi no zeen. lasitajeem domàs. Luhk, to dara tà: Kahdu drahts pinumu jeb bleka seetu eeleek katla uhdenì tà, ka tas sneedsas tikai lihds drahschu jeb seeta pinuma zaurumineem. Tad leek kartupeku wirsû un tos wahra sutâ, kamèr tee top mihksti. Kaut nu gan naw domajams, ka tuhlit wisi sahks kartupeku tikai sutâ wahrit, tomèr zeen. lasitaji tagad sinàs, kà derigaki, kartupeku wahrit. K. Sl.

Laba weselibas kafeja. Kafejas dserschana jaunakâ laikâ arweenu wairak ir pee lauzineekeem eeweeschas. Kafejas pupas, kà sinams, eewed no siltàm semem, par ko jamaksà dahrga nauda. Schajôs gruhtôs laikôs jarauga pehz eespehjas ar to istikt, kas pascham ir. Ne wiss tas jaw slawejams, par ko jamaksà dahrga nauda! Ne reti tas, kas pascham ir un paschu sjemê aug, pahraks. Tadèk lai sche teek usrahdits us kafeju, kas katram pascha semê aug un par ko sewischki naw nekas jaisdod, un tomèr weselibas un baribas sinâ buhs daudz, daudz pahraks par ahrsemju dahrgo kafeju. Scham noluhkam nem 1½ mahrz. rudsu, ½ mahrz. kweeschu un ½ mahrz. meeschu, samaisa tos un tad uslej wirsû tik daudz auksta uhdens, ka tas pahra pirksku stahw wirs labibas un lauj daschas stundas stahwet. Pehz tam uhdeni nolej un graudus isschahwè saulê jeb krahsni. Kad tas notizis, tad tos sagrausdè kafejas dedsinatawâ, jeb, ja tahdas naw, tad katlâ, tik ilgi, lihds tee bruhni tapuschi. Tagad graudus samal kafejas dsirnawâs, jeb, ja tahdu naw, sagruhsch peestâ un tad bruhnos miltus usglabà zeetâ trauka sausâ weetâ. Ja deriga zeeta trauka naw, tad tos war usglabat aistorketàs pudelès. Tagad nu tos isleeto tàpat kà kafeju. Ja wehl grib un maks atlauj, pahra kapeikas isdot, tad pee scheem kafejas milteem wehl war peemaisit klaht ¼ mahrz. kakao. Kas schahdu kafeju buhs dsehris, tas, domaju, tik drihs nemas nedomàs isdot dahrgu naudu par ahrsemes kafeju, kas tomèr nebuht naw wehl tik weseliga. A. B.

Lihdseklis, kà labu tinti war pagatawot. Eeber kahdu datu smalki sagruhsta, wioleta anilina wihna pudelê, uslej ¾ stopa tihra leetus uhdens wirsû. Wispirms, saprotams, mas, un tad ar kahdu kozinu to apjauz, tad pudeli peepildi un to stipri kulzini un — tinte gatawa! Tikai rakstu, kas ar schahdu tinti rakstits, nedrihkst saslapinat, jo tad raksts noslaukas. Zitadi schi tinte ir koti laba: brihnum lehta, ta ahtri noschuhst us papira, labi un weegli tek no spalwas un spalwa nemas neruhs. Schi tinte nekad nepaleek beesa, nemaitajas un nepel. —sis.

Sihkumi.

— Prezibas usaizinajums. Kasanas awisès schinìs deenàs bija nodrukats schahds sludinajums: „Kahds jauneklis, 33 gadus wezs, kas stahw walsts deenestâ un pelna 1000 rbl. par gadu, mekle lihgawu, meitu jeb atraitni, kas peeteekoschi isglihtota, neleelu puhru. Wina war buht bruhn- jeb gaischmate. Fotografijas nododamas pasta waldê sem burteem A. W. S." Otrâ deenâ tanì pat awisê bij atkal nodrukats schahds sludinajums: „Atbilde 33 gadus wezam bruhtganam. Esmu 25 gadus weza un deesgan skaista un man ir 5000 rbl. wehrtspapirôs. Es gan Jums suhtitu sawu fotografiju, bet eepreeksch gribetu Juhs redset, waj man patihzeet. Tadèl, luhdsu, atnahkat riht, starp pulksten 3 un 4 Krauklu eelâ un peesprauschat sarkanu lentiti us kreisà pleza. Es nemanita us Jums noluhkoschos un, ja man patiksat, tad warbuht swinesim kahsas." Laudis otrâ deenâ bareem pluhda us sinamo eelu. Bet, tawu joku! Weena bruhtgana weetâ eeraudsija weselu pusduzi, kas bija peesprauduschi sarkanu lentiti us kreisà pleza!

— Kad leetus sargi isgudroti, naw ihsti skaidri sinams. Bet jaw ap 800. gadu pehz Kr. laikam jaw buhs muhsu leetus sargeem kaut kas lihdsigi bijis, jo Alkuins, Tures biskaps, 802. g. dahwaja Salzburgas biskapam Arno lihdsigu leetu schahdeem wahrdeem: „Es Juhsu augstibai nosuhtiju sargjumtu, lai tas Juhsu zeenito galwu sargatu pret leetu." Jadomà, ka schi leeta tanì laikâ buhs bijuse kas sewischka un reta, jo zitadi schahda dahwana nebuhtu simtàm juhdsem tahlu suhtita.

— Dselsszeła basniza. Biskaps Walkers Seemeļ-Dokotas walsti, Amerikâ, lizis buhwet us dselsszeła sleedem wedamu basnizu, ar kuru winsch plaschus apgabalus apzeło. Basniza brauz no stazijas us staziju un tanìs stazijàs, kur basnizu naw tuwumâ, to usbrauz us blakus sleedem, kur tad notur deewkalposchanu. Brauzamâ basnizâ esot telpas leelam pulkam klausitaju. Te japeemin, ka pee mums, Kreewijâ, schahda basniza jaw preeksch diweem gadeem us Aiskaukasijas dselsszeła eerihkota, tapat ari brauzama skola usbuhweta, kurà mahza behrnus tahdôs apgabalôs, kur skolu naw.

No kapa isglahbti. 4. februari Schanswilas ogłu raktuwès notika breesmigs sprahdseens, zaur ko koti daudz kalnraktuwu strahdneeki tika nonahweti. Waldiba pawehleja, nelaimigo lihkus israkt is ogłu raktuwes, pee kura darba nehma saldatus paligâ. Lihkus meklejot razeji no nejauschi usgahja wehl 4 ogłu razejus dsihwus. Schee nelaimigee bija 19 deenas ilgi apaksch semes tikpat kà tumschâ kapâ mituschi. Wini bija koti nespehjigi un newareja gan

drihſ ne kahjas pakuſtinat. Kaut zik atpuhtuſchees, wini ſtahſtija, ka zeetuſchi breeſmigu ſalkumu un ſlahpumu. Kahdas deenas wini uſturejuſchees no teem uſturas lihdſekleem, ko atraduſchi pee teem nelaimigeem beedreem, kuri tikuſchi nonahweti, tad iſdſehruſchi elu, ko oglu bedrês iſleetoja apgaiſmoſchanai, un kad ari ſcho bija patehrejuſchi, tad ſawas breeſmigi iſſlahpuſchàs luhpas ſlapinajuſchi ar ſmirdoſcho uhdeni, kas nopilejis no alas ſeenam. Nelaimigos iſneſa pee deenas gaiſmas un winus ſpirdſinaja.

Seſchreiſ apprezejuſês. Elmiras pilſehtâ, Nu-Jorkas walſti, atrodas kahda ſeeweete, kura tikai 22 gadus weza un tomehr jaw 6 reiſas apprezejuſês. Wiſeewehrojamakais pee ta ir, ka katra lauliba loti weegli ſchkirta. Peezi laulatee wihri wiſi pehz kahrtas nomira un mihkodamà laulatà draudſene katru no wineem trihs nedelas ilgi apraudaja. Bet wina ilgi newar weena dſihwot, winas dedſigà ſirſnina kahro pehz mihleſtibas; tadêl wina nupat jaw ſeſto reiſi ſtahjàs altara preekſchâ. Launas mehles melſch, ka dſihwibas apdroſchinaſchanas beedribas leedſotees laulata drauga Nr. 6 dſihwibu apdroſchinat, jo tas eſot „nedroſchs weikals". Waretu lehti atgaditees, ka, pirms zeen. laſitaji ſcho ſinu laſa, ari ſeſtais ſteidſas uſ winu paſauli, lai weetu atſtahtu ſeptitajam.

Iſ muhſu weeſigàs ſadſihwes.

„Rigas Latw. beedriba."

Swehtdeen, 24. februari, plkſt. 7 wak.: teatris. Iſrahdis: „Pats ſawàs mahjàs". Behdu luga 1 zehleenâ, latw. K. Silina. Pehz tam: „Peewiltais auglotajs" (Braſchi ſehni). Komiſka operete iſ ſtudentu dſihwes. Latwiſki no Wilkuroſchu Emila un Eſenbergu Jana. Muſika no Suppè'a.

„Jonatana beedriba."

T. p. d., plkſt. 7 w.: pehdejà balle.

„Peterburgas Ahrr. Dſeed. beedr."

T. p. d., plkſt. 8 w., Wingrotaju ſahlê (Turnhalle): kotiljonu balle.

Wakejas wehſtules.

J. M. Wahrupam — L. Sirſnigi pateizamees par laipno predahwajumu. Tahdi iſſtrahdajumi un rakſti mums buhs mihli. Cefuhtito rebuſu jaw nahkoſchâ Peelikumâ nodrukaſim.

M. Ed. — N. Subtijumu ſanehmam. Pateizamees.
K. N. — D—tê. Cefuhtito rotalu turpmak iſleetoſim.
O. J. — W—bnâ. Rotalas ſanehmam. Pateizamees. Juhſu wehlejumos eewehroſim.
Kr. J. — G. Rakſtus ſanehmam. No ſtahſta gaidiſim beigas. Uſ Juhſu peeprasiſjumu Jums drihſumâ atbildeſim.
S. W. — M. Mums naw eeſpehjams, par katru eſuhtito rakſtu tuhlit dot atbildi, waj tas derès jeb ne.
A. B. — D. Sirſnigi pateizamees par Juhſu publiceem muhſu laikrakſtu pabalſtot.

Deewkalpojumi.

Swehtdeen, 24. februarî 1891. g. Jahna baſnizâ mahz. Bernewitzs pulkſten 9 preekſch pusdeenas. Gertrudes baſnizâ mahz. A. Walters pulkſten ½2 pehz pusd. Jeſus baſnizâ mahz. Joſephi pulkſten ½10 preekſch pusdeenas. Martin baſnizâ mahz. Taube pulkſten 5 pehz pusdeenas. Trihsweenibas baſnizâ mahz. Fromms pulkſten 10 preekſch pusdeenas. Pahwila baſnizâ mahz. C. Walters pulkſten ½9 preekſch pusdeenas.

No ahrſemem.

Wahzijas keiſars nopuhlas nodibinat meeru ar zitàm waldibam. Wina meera mihleſtiba gahja pat tik tahlu, ka pehdejâ laikâ mehginaja draudſigi tuwotees ſawam wiſleelakam eenaidneekam — Franzijai. Gribedams draudſibas ſaites arweenu wairak nodibinat, winſch atlahwa ſawai mahtei, keiſareenei Fridrich, zelot uſ Franzijas galwas pilſehtu Pariſi. Keiſareene Pariſê apmekleja bilſchu krahtuwes un peerunaja Frantſchu dailkrahſotajus, peedalitees pee Berlinê nodomatàs mahkſlas iſſtahdes. Pirmâ laikâ iſlikàs, ka keiſareene ſawu uſdewumu buhs pilnigi ſaſneeguſe, jo wina Pariſê tika deeſgan laipni ſanemta un ari Frantſchu dailkrahſotaji leelâ mehrâ apſolijàs peedalitees pee Berlines iſſtahdes. Daudſi Pariſes laikrakſti pat runaja meera walodu, ka eſot laiks peenahzis, kur abàm walſtîm jaaiſmirſtot wezais eenaids. Bet te pazehla balſi padſihtà generala Bulanſchè peekritejs Deruleds un ſkarbôs wahrdôs laikrakſtôs ſtahjàs preti katrai draudſibai ar Wahziju, pirms Frantſchi ne-eſot atpakal dabujuſchi winai no Wahzijas atnemto Elſas-Lotringu. Tàpat winſch noſodija Pariſes dailkrahſotajus, ka wini weeglprahtigi apſolijuſchees peedalitees pee iſſtahdes Berlinê. Zaur to nahza, ka dailkrahſotaji atſazijuſchees peedalitees pee Berlines iſſtahdes. Keiſareenei Fridrich, no Pariſes aiſbrauzot, gan netika atklohti eenaids parahdits, tomèr laudis iſturejàs loti kluſu un atturigi. Pats par ſewi ſaprotams, ka Wahzu laikrakſti par ſchahdu Frantſchu iſtureſchanos ſaiknoti un runà tagad pat atreebibas walodu par to „kaunu", kas padarits Wahzu waldibas namam. Wahzu waldiba tuhlit eeweduſe zeetus likumus Elſas-Lotringâ, kas loti apgruhtina ſatikſmi ar Franziju. Runà pat, ka Wahzijas wehſtneeks Pariſê atſtahſchot ſawu weetu.

Franzija. Padſihtais generals Bulanſchè tuhlit iſleetojis iſdewigu brihdi, atſtaht ſawu weentuligo Dſcherſi ſalu, dodamees uſ Belgijas galwas pilſehtu Briſeli. Winſch bija zerejis, ka zaur Wahzijas keiſareenes Fridrich weeſoſchanos Pariſê iſzelſchotees leelas jukas un tà tad winſch buhtu ſaweem draugeem tuhlit par paligu pee rokas. Bet ſchis wina aprehkins naw peepildijees, par ko gan godkahrigais generals buhs loti faſchutis.

Belgija. Briſelê wairaki leeltirgotaji ſametuſchees kopâ, gribedami peedalitees pee pàſaules iſſtahdes iſrihkoſchanas Maſkawâ.

— Belgijas waldiba grib drihſumâ iſ ſawam robeſcham iſraidit generali Bulanſchè.

Anglija. Sadlers, kuru apzeetinaja, domadami, ka winſch buhs domatais „Schaks", kas ſeeweeſchus uſſchkehrſa, teek wehl arweenu turets zeeti. Winſch peerahdajis, ka ſenak uſturejees ahrſemês, un tà tad naw warejis iſdarit notikuſchàs ſeeweeſchu uſſchkehrſchanas. Ari pee pehdejà atgadijuma ne-eſot gaiſchu peerahdijumu, ka winſch buhtu ſlepkawibu iſdarijis.

— Anglu laikrakſti eeſkata keiſareenes Fridrich weeſoſchanos Pariſê par politiſku kluhdu, zaur ko preſidents Karno eeweſts weltigàs nepatikſchanàs.

Italija. Româ apzeetinati diwi anarkiſti, kuri apſuhdſeti, ka ſaſwehrinajuſchees pret karala dſihwibu. Preekſch kahda laika karalis Humberts dabujis draudu wehſtuli, lai winſch lihdſ 9. martam atſakotees no trona, bet ja to nedaritu, tad tikſchot uſſperts gaiſâ. Pehz kahda laika Perudſchijâ peenahza ſuhtijums ar 20 dinamita patronam, kas bija ſuhtitas uſ kahda Kalzoni wahrdu. Winu tadehl apzeetinaja lihdſ ar otru beedri, Penakiju. Apzeetinatee gan atſihſtas, ka ir anarkiſti, tomèr noleedſ, ka rakſtijuſchi draudu wehſtuli.

Bulgarija. Filipopeles gimnaſijâ ſkoleni iſrihkojuſchi leelus nemeerus pret ſkolas waldibu par to, ka ta atlaiduſe kahdu jaunu ſkolotaju. Skoleni bijuſchi pat rewolwereem apbrunojuſchees. Nemeeri apſpeeſti.

Serbijà, kà jaw ſinots, tagad ſaſtahdijuſês jauna miniſterija, kuras par preekſchneeku Paſchitſchs. Skuptſchinà jaunà miniſterija apſweikta ſkaleem gawilu ſauzeeneem. Jaunà miniſtrija apnehmuſês uſturet jauno walſts kahrtibu un wiſeem ſpehkeem weizinat meeru, kas Serbijai nepeezeeſchami wajadſigs, kà ari ſtiprinat paſtahwoſchas draudſigas ſatikſmes ar zitàm walſtîm.

Seemel-Amerika. Iſlaiſts kahds jauns likums, kas aiſleedſ Seemel-Amerikâ uſ dſihwi nomeſtees tahdeem, kas ar zita palihdſibu pahrbraukuſchi pahr juhru un paſcheem naw nekahdu uſturas lihdſekku. Tàpat aiſleegts te uſ dſihwi apmeſtees tahdeem, kas turas pee daudſſeewibas.

Deenwidus-Amerika. Nemeeri Tſchilê wehl arweenu naw mitejuſchees. Dumpineeki neſen eenehmuſchi Skwikwas pilſehtu, pee ka waldiba paſaudejuſe 500 wihru. Republikas preſidents Balmaſeda nupat iſlaidis rakſtu, kurâ draud atnemt ſaeimas partijas peekritejeem wiſu mantu un apſchaut wiſus tautas weetneeku un ſenatoru radineekus. Nemeerneeki uſ to ſaguhſtijuſchi Balmaſedas draugus un tos eeſlodſijuſchi ſawôs kugôs, lai pee wineem waretu atreebtees, ja preſidents iſpilditu ſawus draudus. Bihſtas, ka drihſumâ neiſzelas nemeeri ari zitâs pilſehtâs; jo zeetumi wiſi pahrpilditi, kurôs eeſlodſiti loti daudſ newainigu lautinu.

Telegramas.

Peterburgà, 21. febr. Keiſariſkas Augſtibas Leelknaſa Georgija Aleksandrowitſcha weſelibas ſtahwoklis Atenê ir apmeerinoſchs.

Berlinê, 5. martà (21. febr.). Kà dſirdams, keiſars Wilhelms un keiſars Franzs-Joſefs majâ brauks uſ Rumaniju, uſ kehnina Karla waldibas jubileju.

Ihpaſchneeks un iſdewejs: Ernſt Plates.
Atbildoſchais redaktors: Dr. phil. Arnold Plates.

Дозволено цензурою. — Рига, 22 февраля 1891 г.

Sludinajumi.

Poliklinika,
preekſch ahdas un lihpoſchahm ſlimibahm, bod padomus un patſtahwigas gultas, Schkuhnu eelà Nr. 14, 2 trepes augſchâ.
Runas ſtundas katrâ deenâ no pulkſten 1—3 pehz pusdeenas un no 7—9 wakarà.
Dr. Simonſons.

Dr. L. Blumenthals,
azu ahrſts,
Rigà, Paulutſchi eelà Nr. 17, pee Wehrmana parka.
Azu ſlimneekus tagad peenemu katru deenu no pulkſten 9—11 preekſch pusdeenas un no 4—5 pehz pusdeenas.
Sweht- un augſtàs ſwehtku-deenàs tikai no 10—12 preekſch pusdeenas.
NB. Ja wajadſigs, pazienteem apgahdaju lehtu korteli, ar un bez uſturas.

Meiſters un wehwers
wajadſigi lentu fabrikà, Straſdu muiſchâ.

Apſegta droſchka
un **roſpuſka** ir lehti pahrdodamas Maſkawas Ahrrigà, Witebſkas eelà Nr. 35. 2

Puku, dahrſa-ſaknu un lopbaribas augu ſehklas
peedahwà uſ galwoſchanu
Fr. Lassmanns,
10 Rigà, Aleſandra bulwari Nr. 1.

☞ Teek uſaizinati **Latweeſchu ſemkopji,** apſtrahdat uſ puſgraudu kahdu muiſchu, kas ir pilnà faſlahwà, upes malà, 40 werſtes no pilſehtas. Jagreeſchas ar rakſtu Kreewu walodà ſem ſchahdas adreſes: Въ Костромской губ., ст. Клеванцово, усадьба Борокъ. Г-ну Василію Ивановичу Астаурову. 2

500
reiſ paleelinatu redſ katru leetu zaur jaunatraſto
brihnuma-kabatas mikroſkopu,
zaur ko winſch ir nepeezeeſchams katram weikalneekam, ſkolotajam, ſtudentam; tapat wajadſigs un derigs katrâ ſaimneezibâ preekſch ehdeenu un dſehreenu iſmekleſchanas. Winam ari teek lihdſi dota lupe (paleelinaſchanas glahſe), kura ihſtredſigeem pee laſiſchanas loti deriga.
Peeſuhtiſchana pret
☞ **1 rubla** ☜
eeſuhtiſchanu ſkaidrâ naudâ jeb paſtmarkàs, wiſà Kreewijà par brihwu.
D. Klekner,
16 **Wihnê, I., Paſta eelà 20.**

Anglu kokwilnas (bomwilnas) deedſtau un wilnas dſiju magaſine
Rigà, netahlu no rahtuſcha, pee „Siwes",

Kalku eelà Nr. 38.

Sawam leelam pirzeju pulkam paſinoju, ka es, dibinadamees uſ ſaweem daudſgadigeem peedſihwojumeem, ſaweem zeen. pirzejeem par atweeglinaſchanu, eſmu wezo magaſinu pee „Siwes" no jaunu pahrbuhwejis un to apgahdajis **wiſlabakàm prezem,** pa dalai **auſchamàm wajadſibam,** un eewehrojot labo kurſu, man bij eeſpehjams, ſapirkt **leelus pretſchu krahjumus,** kurus tagad pahrdodu par **20 prozenteem lehtaki** nekà pagahjuſchâ gadâ.

Ît ſewiſchki lehti peedahwaju **Anglu kokwilnas deedſinus,** kuru teizamo labumu mani pirzeji labi paſihſt, tapat ari **linu dſijas,** no tihràm, garàm ſchkeedram, kuras beſ iſnehmuma dabujamas weenigi manà magaſinà pa fabrikas zenam. Paſihſtamàs **wilnas dſijas** preekſch auſchanas dabujamas leelà iſwehlê no 40 lihdſ 150 kap. mahrz.

Pahrdodu **zeſira wilnas dſijas** wiſàs krahſàs preekſch greſnuma drabnam par 160 kap. mahrz., preekſch krahſu daſchadibas peedahwaju **ſudrabainus** un **ſeltainus deedſinus,** tapat ari **pubulainus audus.**

Tepat dabujami **ſchujamee** un **adamee deegi** pilnigà iſwehlê.

Wiſwiſadi audekli, ſehgel-audeklis, braſiljas un **labàs maiſi.**

Peedahwaju ſawà magaſinà **tuhku drapu, wilnainas drabnas** un **wiſadas modes prezes.**

Blakus pahrdotawai atrodas mana

apteeku, kimikaliju, krahſu un ſmarſchojoſchu pretſchu magaſina
Rigà, netahlu no rahtuſcha, pee „Siwes", Kalku eelà Nr. 38.

Paſinoju, ka es, lai iſtaptu ſawam leelam pirzeju pulkam, pahrbuhweju no jauna ſawu **apteeku pretſchu magaſinu** un lihdſ ar to eſmu ſtahjees taiſnà ſakarà ar Kreewu un ahrſemes tirgotaju nameem, kadehl ſaweem zeen. pirzejeem peedahwaju **wiſlabakàs prezes,** kà: **anilinu, kroma krahſas, indigo** (ſilum-ſahles), **koſchenilu** un wehl zitas krahſas, **zinku** un **ſwina balto krahſu, firniſu, wiſadas lakas;** ari **wiſadas ſkahbes, natriju** un **kaliju** un **zitas kimiſkas prezes, eterus, eſenzes, Kelnes uhdeni** (ode-kolonju) **tualetes ſeepes** un **ſmarſchojoſchas weelas** iſ ſlawenàm fabrikam, wiſadus patentetus **ahrſteſchanas lihdſeklus** un **ſahles, Hofmana pileenus** (drapes) u. t. pr.

☞ **Apſtelleſnumi** teek ahtri un pareiſi iſpildîti.

Manà grahmatu- un bilſchu-drukataWà, burtu leetuwê un Latweeſchu grahmatu pahrdotawà Rigà, pee Petera baſnizas, dabujama ſchahda jauna grahmata:

Padoma-dewejs
ik katram,
kà japalihdſ nejauſchâs dſihwibas breeſmàs.
Saraſtijis Poyes ahrſts
Dr. med. Hermann Meyers.
Ar 8 bildem.
Makſà 20 kap.
Ernſt Plates.

Weikala pahrzelſchana.
Widſemes konſuma weikals,
fenak
Ruſton Proktors un beedr.,

agraki Kalku eelà Nr. 6/10,
peedahwà no ſawa bagatigà krahjuma:
Ween- un wairaklemeſchu **arklus,** eeſch- un ahrſemes fabrikatus, **ſehklas apklahjejus** un **ezeſchas, plawn-ezeſchas, Laakes pat.,** pahrſpehj ſtiprumà un weeglumà wiſas zitas ezeſchas, daſchadu ſiſtemu **ekſelu maſchinas. Gepeli** un **gepelkulamo tihriſchanas maſchinas,** paſcha konſtrukzija. Wiſadus **mahkſligus mehſlus** ſem iſmekleſchanas ſtazijas kontroles. Semkopibas **ſehklas, ſahli, dſelſi, ſilkes, kehdes** u. t. pr., u. t. pr.

tagad **Waknu eelà Nr. 2,** pretim pulwera tornim, **paſchu namà.**

Widſemes konſuma weikals,
Rigà, Waknu eelà Nr. 2, paſchu namà.

Weſelibas maſgaſchanahs eeſtahde,
Rigà, Baſnizas eelà Nr. 18.
Wiſas dſeedinaſchanas zaur uhdeni, maſaſcha, dſeedinaſchana zaur elektrizitati. Plaukſchnu un ſirds ſlimibas dſeedinaſchana ar ſaſpeeſtu un weeglaku pataiſitu gaiſu (Geigel-Mayra aparatu).
Ahdas ſlimibu dſeedinaſchana.
☞ **Uſ wehleſchanos pilna panſija.** ☜
Dr. med. S. Kröger.
Dr. med. E. v. Hirschheydt.

Newska deega manufaktura
peedahwà loti labà kwalitetà, tik pat labu, kà ahrſemes prezi un pee tam daudſ lehtaki
maſchinu ſpoliſchu deegu,
melnu, baltu un krahſainu, wiſôs numurôs,
tamborejamo deegu
iſ ſawas angrojas noguldîtawas, Rigà, Peldu eelà Nr. 2, un iſ wiſwairakajàm leelakàm pahrdotawàm Baltijà.
Seelig un Meyer,
general-agenti.

Manà grahmatu- un bilſchu-drukataWà burtu-leetuwê un Latweeſchu grahmatu pahrdotawà Rigà, pee Petera baſnizas, ir dabujamas ſchahdas grahmatas:

Kriſtus draudſes karſch ar paganeem.
Latw. no C. G. G. Croon.
Makſà 30 kap.

Kriſtus kruſta ſwehtiba,
faraſtita no Aonius Palearius. Latwiſki pahrtulkota no H. Blumberg.
Makſà 15 kap.

Kriſtiga mahjasbuhſchana.
No Dr. Fr. Ahlfeldt. Latw. no C. G. G. Croon, Leelwahrdes un Leeljumpraw-muiſchas jaunaka mahzitaja.
Makſà 30 kap.

Kriſtigs draugs.
Jaunekleem un jaunekleem pee eeſwehtiſchanas lihdſdodams par wadonu uſ ſchi muhſcha zeła.
Makſà 25 kap.

Laika-kaweklis pa ſeemas wakareem.
Sagahdats no A. Leitan.
Makſà 20 kap.

Ernſt Plates.

Печатать разрѣшается. Рига, 15 февраля 1891 г. № 807. Рижскій Полицеймейстеръ Вассовскій. — Drukats un dabujams pee bilſchu- un grahmatu-drukataja un burtu-lehjeja Ernſt Plates, Rigà, pee Petera baſnizas.